

35. Metrotoimikunta

Toimikunnan kokoonpano, kokoukset ym. Metrotoimikunta toimi kertomusvuoden ajan edelleen kaupunginhallituksen v. 1967 määräämässä kokoonpanossa.

Toimikunta kokoontui vuoden aikana 43 kertaa ja käsitteli kokouksissaan 473 asiaa.

Esittelijänä oli toimikunnassa toimitusjoht. Unto Valtanen ja sihteerinä varat. Martti Palmén.

Päätökset. Metrotoimikunnan kertomusvuonna tekemistä tärkeimmistä päätöksistä mainittakoon, että se oikeutti toimiston — tilaamaan töitä seuraavasti: metron ns. ulkoalueen rataosan II A rakennustyö, Hakaniemen metroseman eteläpään rakentamiseen liittyvät johtosiirtotyöt sekä Porthaninrinteen viemärivesien pumppaamon ja siihen liittyvien viemärijohtojen rakentaminen kaupungin rakennusvirastolta (14.1. 11 §, 28.6. 258, 259 §), Siilitien puurakenteisen laiturin laajennustyö satamalaitokselta (28.3. 137 §), metroasemien yhteyteen tulevia palvelutiloja koskeva selvitystyö Insinööritoimisto Viatek, Hakala & Kajjala & Co Kommandiittiyhtiöltä (1.3. 88 §), metrotunneliosuuden Siltasalmi—Junatie asiantuntijavalvontaa koskeva työ insinööritoimistojen Suora Oy, Pohjatekniikka, H. ja T. Särkijärvi sekä Bertel Ekengren Ky ja Lämpöteknillisen Insinööritoimiston muodostamalta suunnittelijaryhmältä (14.6. 227 §), selvitykset Kaivokadun metroaseman mahdollisen itäisen lippuhallin rakentamisen toiminnallisista rakennustekni-

sistä edellytyksistä sekä Kaivokadun ja Kluuvin asemien lähiympäristön jalankulkuliikenteen ratkaisujen perusteista Kaivokadun ja Kluuvin asemien luonnossuunnittelua suorittavilta suunnitteluryhmiltä (6.9. 331 §) sekä metron länsisektorin esisuunnittelutyön vaatimat pohjatutkimukset kaupungin geoteknilliseltä toimistolta (1.11. 406 §);

— tekemään seuraavat urakka- ym. työsopimukset: rataosuus Kulosaari II B:n rakentamista koskeva sopimus A. W. Liljeberg Oy:n kanssa sekä po. urakkaosuudella tarvittavia mittaus- ja laadunvalvontatehtäviä koskeva mittaus- ja laadunvalvontatehtäviä koskeva yhteisvastuullisesti toimivien Insinööritoimisto Viatek, Hakala & Kajjala & Co Kommandiittiyhtiön ja Geotek Oy:n kanssa (17.5. 200 §), Hakaniemi—Karhupuisto ratatunnelin louhintatyösopimus Insinööritoimisto Oy Veston kanssa sekä Junatie—Karhupuisto ratatunnelien louhinta- ja vahvistustöiden urakkasopimus Louhintaliike Karppinen Oy:n kanssa (24.5. 206 §, 11.10. 371 §, 20.9. 346 §), Kulosaaren ja Junatien (ratapengertöineen) metrosiltojen rakentamissopimukset Perusyhtymä Oy:n kanssa (31.5. 214, 215 §), Naurissalmen metro- ja katusiltoja koskevat sopimukset seuraavasti: urakkasopimus kaupungin satamalaitoksen kanssa, mittaus- ja laadunvalvontatyösopimus yhteisvastuullisesti toimivien Insinööritoimisto Viatek, Hakala & Kajjala & Co:n ja Oy Geotekin kanssa, varsinaisten siltarakenteiden asiantuntijavalvontaa ja

mahdollisia työnaikaisia lisä- ja muutostöitä koskeva sopimus Insinööritoimisto Eero Paloheimo & Matti Ollilan kanssa sekä maanrakennustöiden ja siltojen perustöiden asiantuntijavalvontaa ja mahdollisia työnaikaisia lisä- ja muutostöitä koskeva sopimus Insinööritoimisto Maa- ja Vesi Oy:n kanssa (30.8. 318, 319 §) ja Kampin työtunnelin rakentamissopimus Louhintaliike Aalto Oy:n kanssa (18.10. 381 §);

— tekemään konsulttisopimuksia seuraavasti: sopimus Hakaniemi—Junatie ratatunnelien geodeettisista mittauksista Kaavakartta Oy:n kanssa, Hakaniemi—Karhupuisto ratatunnelien ja Kampin työtunnelin louhinnan värinämittauksista Oy Finnrock Ab:n kanssa sekä Junatie—Karhupuisto värinämittauksista yhteisvastuullisesti toimivien Geotek Oy:n ja Insinööritoimisto Maa- ja Vesi Oy:n kanssa (24.5. 207 §, 18.10. 382 §), sopimus Puotinharjun metroaseman esiluonnosvaiheen suunnittelusta sekä metro-osuuden Puotinharju—Vesala yleissuunnittelu työstä Oy Kaupunkisuunnittelu Ab:n, Arkkitehtitoimisto O. Parviaisen, Insinööritoimisto Viatek, Hakala & Kajjala & Co:n, Insinööritoimisto Pentti Polvinen Ky:n, Projektikonsultit Oy:n ja Insinööritoimisto Erkki Juva Ky:n muodostaman konsulttiryhmän kanssa (14.6. 225 §), sopimus metron rakennustyömaiden tarkistusmittauksista Karttakonsultit Oy:n kanssa sekä samalla toimiston velvoittaminen tekemään kertomusvuoden aikana perusteltu esitys vastaisesta tarkistusmittauskäytännöstä (29.9. 358 §);

— tekemään seuraavat asiantuntija-apua koskevat sopimukset: ulkoalueen rataosan II (Kulosaari) asiantuntijavalvontaa ja lisäsuunnittelua sekä Kulosaaren ja Junatien metrolinjojen asiantuntijavalvontaa koskevat sopimukset Insinööritoimisto Maa- ja Vesi Oy:n ja Insinööritoimisto Eero Paloheimo & Matti Ollilan kanssa (22.3. 122 §, 31.5. 216 §), sopimus metroasemien sähkösuunnittelun koordinoinnin ja sähköistuksen standardisoinnin asiantuntijatehtävien suorittamisesta

Oy Strömberg Ab:n kanssa (28.3. 136 §), sopimus asiantuntija-apun saamisesta Helsingin metron rakentamista koskevassa suunnittelutyössä Yleisliittolaisen vienti- ja tuontiryhmä Technoexport'in kanssa (14.6. 229 §), neuvottelujen jatkaminen London Transportin ja Gesellschaft für Verkehrsberatung und Verfahrenstechniken mbH:n edustajien kanssa vaunukaluston teknisen erittelyn kehittämistyöstä sekä erillisten asiantuntijasopimusten tekeminen tästä em. yhtiöiden kanssa (28.6. 257 §) sekä Kluuvin ruhjeen alueella tehtävän koepumppausohjelman suorittamiseksi tarvittavat sopimukset toimiston kunkin ohjelman osatehtävää suorittamaan parhaaksi katsoman asiantuntijan kanssa po. tehtävään parhaiten soveltuvaa palkkioperustetta noudattaen (15.11. 424 §);

— solmimaan tutkimussopimuksia seuraavasti: sopimus metron U-linjan ja sektoritutkimuksen suorittamisesta osuudella Kamppi—Pasila Oy Kaupunkisuunnittelu Ab:n kanssa (29.9. 359 §), v:n 1972 aikana suoritettavia geoteknisiä tutkimuksia sekä Kluuvin ruhjeen alueen sydännäytekairausten suorittamista koskeva tutkimussopimus Kallio- ja maaperätutkimus Geotek Oy:n kanssa (16.2. 69 §, 15.11. 424 §), sopimus koejunissa suoritettavista ergonomisista tutkimuksista Työterveyslaitoksen kanssa (28.3. 137 §);

— solmimaan mm. seuraavat suunnitelmien laatimista ym. koskevat sopimukset: Töölön sektorin esisuunnitelman laatimissopimus Insinööritoimisto Oy Vesi-Hydro Ab:n ja Kaupunkisuunnittelu Oy:n kanssa (9.2. 55 §), sopimus Insinööritoimisto Suora Oy:n kanssa suunnitelman laatimisesta geodeettista runkomittausta varten metrotunneliosuudelle Siltasalmi—Junatie (22.3. 124 §), sopimus metron varikon ja siihen liittyvän Roihupellon—Puotinharjun välisen rataosan yleissuunnittelusta Arkkitehtuuritoimisto Osmo Solansuu Ky:n, Insinööritoimisto Eero Paloheimo & Matti Ollilan ja Insinööritoimisto Maa- ja vesi Oy:n muodostaman konsulttiryhmän kanssa (14.6. 226 §), sopimus metro-

asemien sisustus- ja muotoilutehtäviin liittyvän tarveanalyysin ja alustavien ratkaisumallien tekemisestä Sisustustoimisto Yrjö Kukkapuron ja Oy Kaupunkisuunnittelu Ab:n kanssa (28.6. 256 §), sopimus Kuloosaaren, Hiihtäjätien ja Siilitien metroasemien alustavien työpiirustusten ja pääpiirustusten, Hiihtäjätien ympäristösuunnitelmien ja rataosan III B työpiirustusten laatimisesta yhteisvastuullisesti toimivan Oy Kaupunkisuunnittelu Ab:n, Liikennetekniikka Oy:n, Insinööritoimisto Eero Paloheimo & Matti Ollilan ja Insinööritoimisto Maa- ja Vesi Oy:n muodostaman suunnitteluryhmän kanssa (9.8. 298 §), sopimus »Raideliikenteen perusverkko 1971» edellyttämän läntisen ns. Espoon sektorin esisuunnitelman laatimisesta insinööritoimistojen Oy Vesi-Hydro Ab, Kimmo Kaitila ja Pohjatutkimus Oy sekä Oy Kaupunkisuunnittelu Ab:n kanssa (25.8. 311 §) sekä v. 1971 Viisio Oy -nimisen osakeyhtiön kanssa Hakaniemen metroaseman pääpiirustus- ja urakkavaiheiden suunnittelusta tehdyn sopimuksen muuttaminen ja täydentäminen (20.9. 347 §);

— hankkimaan sopiviksi katsomiltaan toimittajilta koejunaan tarvittavia varaosia sekä Insinööritoimisto Saalastilta metroradan rakentamiseen ja kunnossapitoon tarvittavan ratatyövaunun asianmukaisine laitteineen (22.3. 123 §, 9.8. 303 §).

Lisäksi metrotoimikunta päätti

— muuttaa 1.12. tekemäänsä Kaivokadun metroaseman vaihtoehtoisia sijoitusmahdollisuuksia sekä niiden toiminnallista ja teknistä vertailua koskevan investointityön suorittamisesta tekemäänsä päätöstä siten, että työ suoritetaan Kaivokadun metroaseman luonnosvaihesuunnittelutyön yhteydessä ja tilataan yhteisvastuullisesti toimivalta suunnitteluryhmältä, jonka muodostavat Insinööritoimisto Kimmo Kaitila, Arkkitehtuuritoimisto Pentti Ahola ja Kumpp., Liikennetekniikka Oy, Pohjatutkimus Oy, Hagconsult Ab, Ekono Oy, Insinööritoimisto Pentti Pol-

vinen Ky sekä Insinööritoimisto Risto Mäenpää (20.12. 465 §);

— antaa toimistolle Kampin, Kaivokadun ja Kluuvin metroasemien jatkosuunnitteluohjeet ja linjauksen (9.2. 54, 58 §, 13.3. 104, 9.8. 301 §) sekä ohjeet taloussuunnitelman laatimisesta v:iksi 1974—1983 (3.2. 43 §);

— kehottaa toimistoa jatkamaan selvitystyötä täysperäporausmenetelmän käyttömahdollisuuksista metrotunnelin rakentamisessa sekä metron käyttäjäorganisaation ja metroliikenteen hoitamista koskevasta selvittelytyöstä annettavien lausuntojen valmistelua (18.8. 307 §, 25.8. 310 §);

— velvoittaa toimiston keskustan tunneliasemien (Kamppi, Kaivokatu, Kluuvi, Hakaniemi ja Sörnäinen) jatkosuunnittelussa ottamaan huomioon yht. 2000—2500 m²:n tilan varaamisen lippuhallien yhteyteen sijoitettavia kioski- ja pienmyymälätyypisiä palvelupisteitä varten (30.8. 317 §);

— oikeuttaa toimiston käyttämään tunneliosuuden Siltasalmi—Junatie ja siihen liittyvän Hakaniemen työtunnelin suunnittelu-tehtävään lisämäärärahan sekä Junatien tunneliliittymän töiden loppuunsaattamiseksi määrärahan (14.6. 228 §, 22.6. 244 §) sekä myöntää Linjasuunnittelu Oy:n kanssa solmitun Kamppi—Siltasalmi tunneliprojektin suunnittelusopimuksen kustannuksiin lisämäärärahan (25.10. 394 §);

— kehottaa toimistoa jatkamaan varikon yleissuunnittelua vaihtoehdon A pohjalta kuitenkin niin, että varikon syöttöä itäänpäin parannetaan (11.10. 370 §);

— kehottaa toimistoa tarkistamaan metron rakentamis- ja sijoittamismahdollisuudet taloussuunnittelutoimikunnan antamien vaihtoehtojen A ja B mukaisesti ja valmistelemaan mainittuihin vaihtoehtoihin perustuvat tarkistetut taloussuunnitelmaehdotukset (8. 11. 418 §);

— merkitä tiedoksi metron 1. vaiheen rahastus- ja tarkastusjärjestelmän tutkimus- ja suunnittelutyön loppuraportit sekä kehottaa toimistoa metroasemien jatkosuunnittelussa

soveltamaan rahastus- ja tarkastusmenetelmänä ns. vapaata tarkastusjärjestelmää kuitenkin samalla mahdollisuuksien mukaan varautuen myös ns. suljetun tarkastusjärjestelmän käyttöön ottamiseen, mikäli vapaan järjestelmän soveltamiselle ilmenee ulkonaisia esteitä (22.6. 242 §);

— merkitä tiedoksi v:n 1972 toiminta- ja käyttösuunnitelman ja oikeuttaa toimiston siirtämään osan pääomakustannusten osamäärärahasta muiden hallintomenojen osamäärärahaan (22.3. 121 §);

— hyväksyä metrotunnuksen käyttöohjelman sekä oikeuttaa toimiston ryhtymään toimenpiteisiin tunnuksen käyttöön ottamiseksi käyttöohjelman mukaisesti sekä huolehtimaan, että metrotunnusta käytetään toimikunnan ja toimiston suunnittelu-, rakentamis-, hallinto- ja tiedotustoiminnassa ainoastaan hyväksytyyn käyttöohjelman mukaisesti (16.2. 68 §);

— hyväksyä metrotoimiston uuden hallintoorganisaation noudatettavaksi 1.1.1973 alkaen (28.4. 173 §, 22.11. 435 §).

Esitykset. Metrotoimikunta teki kaupunginhallitukselle kertomusvuonna mm. seuraavia asioita koskevat esitykset:

— kaupunginhallituksen, metrotoimikunnan ja -toimiston 20.12.1971 tekemän metroasemien suunnittelutehtäviä koskevan päätöksen selventäminen ja täydentäminen (23.2. 79 §);

— Hakaniemen ja Sörnäisten metroasemien luonnospiirustusten sekä Kampin työtunnelin yleispiirustusten hyväksyminen (9.3. 96, 97 §, 17.5. 199 §);

— sopimuksen tekeminen Hakaniementori—Junatie välisen tunneliosuuden rakentamisesta sekä tarvittavien maanalaisten tilojen hankkiminen kaupungin käyttöön myös muita metrotunneleita varten sekä sopimusten mukaisten rasitteiden perustaminen (22.3. 119 §);

— metrotunneliosuuden Siltavuori—Hakaniemi linjauksen ja korkeusaseman sekä Siltasalmi—Junatie varrella olevan ilmastointikuilun sijainnin ja korkeusaseman hyväksyminen ja metrotunneliosuuden Hakaniementori—Siltavuori rakennuspaikkojen saaminen kaupungin käyttöön (10.5. 187 §, 9.8. 296 §, 14.6. 233 §);

— metrotoimikunnan talousarvio v:lle 1973 (9.8. 291 §) ja metrotalon jatkaminen (20.9. 345 §).

Lisäksi metrotoimikunta esitti taloussuunnittelutoimikunnalle taloussuunnitelmansa v:iksi 1974—1983 (10.5. 189 §).

Lausunnot. Toimikunta antoi kaupunginhallitukselle lausunnon mm. seuraavista asioista:

— Kulosaaren luoteis- ja pohjoisosan asema-kaavaehdotukset, Iso-Huopalahden yleissuunnitelma, Itäväylän asemakaavan muutosehdotus sekä v:n 1970 yleiskaavaehdotus (14.1. 7 §, 23.3. 117, 118 §, 14.6. 224 §);

— Itäväylän parantamissuunnitelma ja suunnitelmaehdotus väliä Kuusistonlinnantie—Riskutie varten (16.2. 67 §, 20.9. 344 §);

— Hopeasalmentien uuden sillan ja metrotunnelin yleispiirustukset, metroasemille sijoitettavia palvelutiloja koskeva kirje, jalkenkulutus- ja liikennealueiden rakentaminen keskusta-alueelle, Kamppi—Puotinharjun metroradan jatkaminen Vesalaan (14.1. 8 §, 30.8. 316 §, 8.11. 416 §, 15.11. 425 §), Martinlaakson radan liikennettä suunnitteleva työryhmä (22.3. 116 §), Itäisen sairaalan toiminnallinen suunnitelma ja huonetilaohjelma (12.4. 148 §), vuositilintarkastajien kertomus v:n 1971 tilintarkastuksesta (12.9. 334 §) sekä Helsingin kaupungin asuntotuotanto-ohjelma v:iksi 1973—1977 (1.11. 408 §).

Lisäksi metrotoimikunta antoi rakentamishohjelmatoimikunnalle lausunnon metron rakenneratkaisuista Pasilassa (22.6. 243 §) ja julkaisusta »Helsingin aluerakennuskohteiden projektiorganisaatio» (29.9. 357 §).